Tab. č. 2

SEZNAM VĚDOMOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A NÁZORŮ, KTERÉ SE DAJÍ PROCVIČOVAT NA INTEGROVANÉM ODBORNÉM PRACOVIŠTI		
VĚDOMOSTI O		**vztahy** (lidé - prostředí)
		systémy (interakce mezi různými složkami prostředí)
		ochrana ŽP (nezbytnost chránit životní prostředí)
		změna (přítomnost má své kořeny v minulosti)
		konflikt (žijeme ve světě plném konfliktů, které se lidé snaží řešit různými způsoby)
		plánování (v úvahu je nutné brát i dopad plánované změny na životní prostředí)
		nerovnost - třídní, rasová (existuje všude ve světě spolu s nerovnoměrným rozmístěním moci a bohatství)
		politická moc (člověk a skupiny lidí jsou schopni ovlivňovat dění doma i ve světě)
		relativní poloha (může být uváděna např. vzdál. a směrem od jiného známého místa)
		migrace (lidé se pohybují mezi státy i uvnitř státu)
		soustředění / rozptyl (každá oblast má svoji určitou atraktivitu)
		sítě, uzly (příklad dopravního spojení mezi místy v určité oblasti)
		chování (přístupy, hodnoty a chování lidí, kteří dělají určitá rozhodnutí)
		měřítko / vzdálenost (různé situace mohou být sledovány z různých hledisek)
		podobnost / rozdílnost (mezi lidmi existuje řada rozdílů, např. etnické, sociální, kulturní, a naopak lidé si jsou podobní v tom, že potřebují lásku, přátelství)
		předvídání (je možné, a dokonce nutné předvídat určité prostorové změny a procesy)
		ekonomický rozvoj (všude jsou patrné rozdíly v ekonomickém rozvoji)
DOVEDNOSTI	SBĚR INFORMACÍ	sběr dat z terénního výzkumu sběr dat ze sekundárních zdrojů (knihy, časopisy, stat. ročenky, internet atd.)
	ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ	převedení získaných údajů do grafů, náčrtů, map, plánů..; práce s textem, tvořivé psaní; umělecká a návrhářská práce, prostorový design...
	INTERPRETACE INFORMACÍ	interpretace údajů pomocí grafů, diagramů, kartogramů, náčrtů, map, atlasů, plánů, fotografií, leteckých a družicových snímků atd.
	HODNOCENÍ	vžívání se do určitých životních rolí, používání her, navození různých situací, dělání rozhodnutí, skupinová a párová diskuse
	SYNTÉZA	výzkum a jeho aplikace na možné situace, vciťování
POSTOJE		k nerovnosti uvnitř společnosti
		kvalita života jednotlivce
		spravedlnost a právo
		kvalita životního prostředí
		potřeba změny
		vliv globálních změn na život jednotlivce
		odpovědnost současné společnosti k budoucím generacím
		názorové spektrum

Integrované odborné pracoviště

Integrované odborné pracoviště Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity (dále jen „PdF MU“) je v provozu od roku 1996. Vzniklo na základě grantového úkolu katedry geografie PdF MU (Geostacionár – obec Jedovnice – modelová oblast pro terénní vyučování) jehož řešitelem byl E. Hofmann.

Pracoviště zabezpečuje terénní cvičení a pedagogickou praxi studentů PdF. Organizuje různé formy terénního vyučování pro základní a střední školy z celé ČR v květnu, červnu a září. Zaměření pobytu, vlastní program, formu a délku pobytu si určují jednotliví vyučující podle nabídky činností a podle věku žáků. Program může být zaměřený také monotematicky na prohloubení znalostí a praktických činností z jednoho předmětu.

Metodika k praktickým cvičením v terénu byla již dříve publikována a je k dostání na PdF MU v Brně. Jedná se o publikaci Hofmann a kol. *Integrované terénní vyučování.* Paido, Brno 2003. Kromě geografické charakteristiky místa, kde vyučování probíhá, obsahuje i pracovní listy k výše uvedeným činnostem (viz tab. č.1). Jedná se o otevřený systém, což je podtrženo zpracováním celé metodiky do kroužkové vazby. Objednat lze na katedře geografie PdF MU, Poříčí 7, 603 00 Brno.

Většina škol jezdí se svými žáky a studenty pravidelně již několik let. Podařilo se jim začlenit terénní vyučování do svých studijních programů. Pro studenty PdF je to velký přínos z hlediska jejich vedení při pedagogických praxích.

Pracoviště je lokalizováno do obce Jedovnice, do rekreačního zařízení ATC Olšovec. Obec Jedovnice se nachází na hranicích CHKO Moravský kras. Je to území zajímavé jak po stránce přírodní, tak po stránce socioekonomické. Jsou zde patrné aktivity lidí už z období 7. století našeho letopočtu, kdy se místní obyvatelé začali zabývat hutní výrobou a zpracováním železa. Zajímavá je i historie poznávání samotné krasové oblasti. Dají se tu sledovat střety zájmů ochrany přírody a lidských aktivit.

PdF má s vedením rekreačního zařízení uzavřenu smlouvu o pronájmu ubytovacích míst, učebny, laboratoře, knihovny a skladiště. Učebna ani laboratoř nesmí v ničem připomínat prostředí školy. Uspořádání nábytku a rozmístění dalšího vybavení je věcí každé školy. K dispozici jsou mikroskopy, stereolupy, mobilní chemická laboratoř, stanice GPS, televize, video, tematické mapy, příruční knihovna pro samostatnou práci apod.

Pracoviště samozřejmě nemůže pokrýt poptávku všech škol. Počet studentů ucházejících se o tuto formu pedagogické praxe je také omezený.

Dosavadní činnost spojená s provozem pracoviště ukázala, že se jedná o vyučovací formu, která by si nadále měla upevňovat svoji pozici v učebních programech učitelského studia všeobecně vzdělávacích předmětů nejen na PdF MU. Ukázalo se, že především studentům geografie a biologie týdenní pobyt v modelové oblasti nestačí pro zvládnutí náročné terénní práce. Chceme však dále posilovat touto formou výrazné integrační tendence mezi předměty na druhém stupni základní školy. Zejména při týmové práci si studenti, ale i učitelé zpětně uvědomí, v čem tkví specifičnost a nezastupitelnost jednotlivých předmětů pro základní všeobecné vzdělání.

Literatura:

Hofmann,E. a kol. *Integrované terénní vyučování.* PAIDO, Brno 2003, 139 s.